

**OBSERVATORUL
LEGISLATIV AL UE**

PACHETUL DE MĂSURI DE SPRIJIN PENTRU IMM-URI

Reducerea poverii reglementărilor
asupra IMM-urilor din Europa

31 iulie 2025

AUTORI:

Michael von Prollius
Constantinos Saravakos

Observatorul legislativ al UE

Pachetul de măsuri de sprijin pentru IMM-uri:

Reducerea poverii reglementărilor asupra IMM-urilor din Europa

Michael von Prollius

Forum Freie Gesellschaft (FFG)

Constantinos Saravakos

Centrul pentru Studii Liberale (KEFIM)

31 iulie 2025

Rezumat

- Observatorul legislativ al UE funcționează pe baza unui panel de peste 30 de experți care reprezintă 25% dintre țările membre ale UE. Este o inițiativă ce are ca scop urmărirea direcției și intensității reglementărilor UE. Prin evaluarea sistematică a legislației propuse, Observatorul stabilește dacă UE se îndreaptă către o reglementare mai strictă sau către liberalizare, oferind astfel informații despre evoluția calității și a impactului procesului legislativ.
- Întreprinderile mici și mijlocii (IMM-urile) reprezintă peste 99% din întreprinderile europene și două treimi din locurile de muncă din sectorul privat; cu toate acestea, fragmentarea persistentă a reglementărilor și sarcinile administrative împiedică dezvoltarea, expansiunea transfrontalieră și gestionarea fluxurilor de numerar ale acestora.
- Grupul de experți al Observatorului legislativ al UE a caracterizat pachetul de măsuri de sprijin pentru IMM-uri al Comisiei Europene pentru 2023 (COM/2023/535) ca fiind moderat proliberal (scor mediu de 6,57/10, unde 0 = reglementare completă și 10 = dereglementare completă), evidențiind câștiguri reale în ceea ce privește simplificarea fiscală, reducerea raportării și lichiditatea; cu toate acestea, grupul a observat că multe dispoziții nu sunt obligatorii, riscă să adauge procese birocratice și nu reușesc să combată intervenționismul, cauza principală a poverii crescute ce afectează IMM-urile.
- COM/2023/535 combină două acte legislative obligatorii (un sistem de impozitare a sediului central pentru grupurile transfrontaliere de IMM-uri și un mandat de plată de 30 de zile) cu 17 instrumente și inițiative complementare menite să faciliteze simplificarea fiscală și să ofere scutiri sectoriale de raportare și sprijin digital.
- Introducerea unui test IMM actualizat, evaluări ex-post și un reprezentant al IMM-urilor la nivelul UE, cu competențe sporite, ar trebui să sporească implicarea mai timpurie și reprezentarea formală a IMM-urilor în procesul legislativ, în timp ce măsuri precum portalurile digitale și mediile de testare a reglementărilor vizează eliminarea obstacolelor din calea extinderii activității IMM-urilor.
- În loc să se instituie noi măsuri, excesul de reglementare ar trebui eliminat prin armonizarea normelor pentru toate dimensiunile de întreprinderi, introducerea de clauze de încetare programată, aplicarea unor analize riguroase cost-beneficiu și consolidarea subsidiarității pentru a promova un cadru de guvernanță mai simplu, bazat pe principii.

Cuprins

REZUMAT	1
CUPRINS	2
DESPRE AUTORI	3
DESPRE EPICENTER	3
INTRODUCERE	4
EVALUAREA PACHETULUI DE MĂSURI DE SPRIJIN PENTRU IMM-URI REALIZATĂ DE OBSERVATORUL LEGISLATIV AL UE	4
REDUCEREA POVERII REGLEMENTĂRILOR ASUPRA IMM-URILOR DIN EUROPA	5
CAZUL ROMÂNIEI: REGIMUL MICROÎNTRERINDERILOR ȘI IMPOZITUL MINIM PE CIFRA DE AFACERI	6
CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI DE POLITICI PUBLICE	7
NOTĂ METODOLOGICĂ	8
GRUPUL NOSTRU DE EXPERTI	9
REFERINȚE	9

Despre autori

Michael von Prollius este istoric economic și publicist liberal clasic. Este fondatorul Forum Freie Gesellschaft și curatorul proiectului Jasay's Garden: Where liberty takes root. Activitatea sa se concentrează pe ordinea liberală, dezvoltarea instituțională și economia politică a libertății.

A studiat administrarea afacerilor (Dipl.-Kfm.) și istoria (M.A.) la Bayreuth și Berlin și a obținut doctoratul în 2001 la Freie Universität Berlin cu o teză despre sistemul economic al național-socialismului. A publicat numeroase lucrări despre istoria economică germană, teoria liberală și probleme politice contemporane. Michael este membru al consiliului de administrație al Fundației Friedrich August von Hayek, cercetător asociat la Institutul Liberal din Zurich și face parte din rețeaua Epicenter pentru Prometheus: Das Freiheitsinstitut.

Constantinos Saravakos este șef de cercetare la Centrul pentru Studii Liberale și urmează un doctorat în Studii Internaționale și Europene la Universitatea din Macedonia. Principalele sale domenii de interes în cercetare sunt reglementarea, economia politică (sărăcia, inegalitatea și prosperitatea) și partidele politice (democrația, populismul și comportamentul politic).

Deține o diplomă de master în științe politice și sociologie (cu distincție) și o diplomă de master în economie aplicată și administrație de la Universitatea Panteion. De asemenea, a obținut o diplomă de licență în filosofie și istoria științei de la Universitatea din Atena. Este membru al Asociației Grecești de Științe Politice și al Camerei Economice a Greciei. De asemenea, este expert al Institutului V-Dem (Universitatea din Göteborg) pentru Grecia și Cipru și membru al Centrului European de Informare Politică.

Despre EPICENTER

EPICENTER, Centrul European de Informare Politică, este o inițiativă independentă a douăsprezece think tank-uri de top din întreaga Europă. Scopul său este să informeze dezbaterile politice europene și să promoveze principiile unei societăți libere, reunind expertiza membrilor săi.

EPICENTER este format din Centrul pentru Studii Politice (Danemarca), Forumul pentru Dezvoltare Civilă (Polonia), Fundalib (Spania), Institutul Economic Molinari (Franța), Institutul pentru Afaceri Economice (Regatul Unit), Institutul de Studii Economice și Sociale (Slovacia), Institutul pentru Studii de Piață (Bulgaria), Istituto Bruno Leoni (Italia), KEFiM (Grecia), Institutul Lituanian pentru Piața Liberă, Prometheus (Germania) și Timbro (Suedia). La fel ca membrii săi, EPICENTER este independent din punct de vedere politic și nu acceptă finanțare din bani publici.

Introducere

Întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri) constituie coloana vertebrală a economiei europene, reprezentând peste 99% din totalul întreprinderilor și angajând două treimi din forța de muncă din sectorul privat (Comisia Europeană 2025). Cu toate acestea, multe dintre aceste întreprinderi se confruntă cu obstacole de natură normativă și administrativă care le împiedică să inoveze, să se extindă peste granițe și să acceseze finanțare în timp util. Pentru a remedia această situație, pachetul de măsuri de sprijin pentru IMM-uri al Comisiei Europene din 2023 (COM/2023/535) reunește nouăsprezece măsuri menite să simplifice mediul de afaceri pentru IMM-uri și, pentru prima dată, să extindă sprijinul acordat întreprinderilor mici cu capitalizare medie (small mid-caps, SMC) cu până la 499 de angajați (Comisia Europeană 2023). În centrul pachetului se află două propuneri legislative. Prima introduce un sistem de impozitare a sediului central pentru grupurile transfrontaliere de IMM-uri, permițând consolidarea și impozitarea profiturilor la sediul principal al societății. A doua stabilește o regulă obligatorie de plată în termen de 30 de zile atât pentru tranzacțiile între întreprinderi, cât și pentru autoritățile publice. Aceste măsuri vizează îmbunătățirea gestionării fluxurilor de numerar și reducerea complexității operațiunilor în mai multe state membre.

Pachetul oferă, de asemenea, noi instrumente și reforme instituționale. Un test IMM actualizat va asigura că impactul asupra întreprinderilor mai mici este luat în considerare mai devreme în procesul legislativ. În plus, legislația impune evaluări ex post pentru a examina eficacitatea și impactul reglementărilor. Înființarea reprezentantului UE pentru IMM-uri, un grup consultativ cu acces oficial la dezbaterile legislative, va asigura că preocupările IMM-urilor sunt ascultate la cel mai înalt nivel. Sarcina administrativă va fi redusă cu 25%, în special prin reducerea cerințelor de divulgare a informațiilor privind sustenabilitatea și a raportării legate de GDPR pentru întreprinderile mici și cele cu capitalizare medie. În cele din urmă, portalurile digitale și mediile de testare a reglementărilor vor sprijini extinderea transfrontalieră și inovarea. Prin extinderea domeniului său de aplicare pentru a include întreprinderile mici cu capitalizare medie, Comisia urmărește nu numai să mențină competitivitatea celor mai dinamice întreprinderi din Europa, ci și să construiască o piață unică mai rezilientă și mai integrată.

Evaluarea pachetului de măsuri de sprijin pentru IMM-uri realizată de Observatorul legislativ al UE

Evaluarea pachetului de măsuri de ajutor pentru IMM-uri realizată de grupul de experți relevă o opinie generală concordantă, majoritatea experților considerând legislația ca fiind moderat proliberală, cu un scor mediu de 6,57 din 10 (unde 0 = reglementare completă și 10 = dereglementare completă, figura 1A). Scorul ponderat¹ este de 6,11 (figura 1B). Puțin peste jumătate dintre experți (52,4%) au acordat pachetului un scor între 4 și 6, în timp ce restul (47,6%) i-au acordat un scor între 6 și 8. Această distribuție indică faptul că majoritatea experților au perceput reglementarea ca un pas către dereglementare. Cu toate acestea, opiniile au divergat cu privire la faptul dacă măsurile propuse constituie o schimbare structurală reală sau o ajustare instituțională limitată.

Experții care au considerat pachetul ca fiind o inițiativă semnificativă de liberalizare au subliniat componentele sale practice: simplificarea fiscală, reducerea sarcinilor de raportare, utilizarea mediilor de testare a reglementărilor și îmbunătățirea accesului la comerțul și finanțarea transfrontalieră. Aceste măsuri au fost considerate ca fiind benefice pentru IMM-uri, deoarece îmbunătățesc lichiditatea, reduc costurile de conformare și permit o participare mai agilă pe piață. Din această perspectivă, pachetul este considerat un efort credibil de a reduce presiunea reglementării și de a stimula concurența, cu condiția să fie implementat în mod eficient de către UE și statele membre.

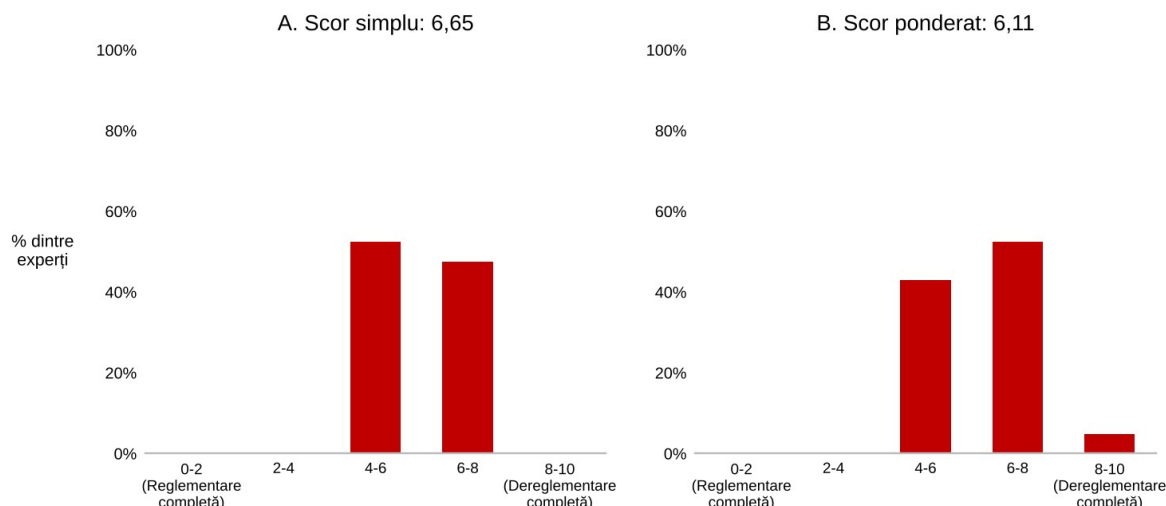
În schimb, observatorii prudenți sau sceptici, deși recunosc că pachetul include reforme semnificative pentru a ușura sarcinile IMM-urilor, au susținut că elementele sale modeste de dereglementare funcționează într-un cadru fundamental de reglementare și nu abordează cauzele profunde care au dus la aceste sarcini. Acești experți au remarcat, de asemenea, caracterul neobligatoriu al multor dispoziții și tendința de a înlocui vechile reguli cu noi cerințe, adesea sub forma unor norme juridice neobligatorii. În opinia lor, pachetul servește mai degrabă ca o ajustare politică sau procedurală, menită să atenueze nemulțumirile fără a regândi logica

¹ Media ponderată ține seama atât de nivelul de încredere al experților, cât și de armonizarea răspunsurilor pe scara de reglementare-dereglementare. Pentru mai multe detalii, a se vedea nota metodologică de la sfârșitul acestui document.

intervenționistă generală a UE. Acesta poate oferi o ușurare marginală, dar nu reușește să aducă o liberalizare semnificativă.

În concluzie, deși pachetul de măsuri de ajutor pentru IMM-uri este recunoscut pe scară largă ca fiind într-o oarecare măsură dereglementator, amploarea impactului său rămâne contestată. Experții de ambele părți au convenit că pachetul introduce măsuri utile, dar nu au fost de acord cu privire la faptul dacă acestea reprezintă o schimbare în politica de reglementare sau pur și simplu o aplicare mai flexibilă a acesteia.

Figura 1. Distribuția frecvenței scorurilor și scorurile medii în evaluarea pachetului de măsuri de sprijin pentru IMM-uri realizată de Observatorul legislativ al UE

A: N=21. Notă: Media simplă nu ține seama de nivelurile de încredere ale experților și de armonizarea răspunsurilor pe scala reglementare-dereglementare.
B: N=21. Notă: Media ponderată ține seama atât de nivelurile de încredere ale experților, cât și de armonizarea răspunsurilor pe scala reglementare-dereglementare.

Sursa: Calculul autorilor.

Reducerea poverii reglementărilor asupra IMM-urilor din Europa

Aspecte pozitive ale pachetului de măsuri de sprijin pentru IMM-uri din perspectiva unei politici orientate către libertate

Recunoașterea de către Comisie a suprasolicitării în materie de reglementare este binevenită. Recunoscând costurile incertitudinii juridice, ale fragmentării normelor și ale oboselii generate de conformare, Comisia renunță cel puțin la unele aspecte ale excesului tehnocratic. Transformarea reprezentantului pentru IMM-uri într-un mediator în dezbaterile legislative oficiale poate îmbunătăți reprezentarea instituțională a IMM-urilor, prin instituirea unui apărător dedicat al libertății economice în cadrul UE. Angajamentul de a simplifica raportarea (prin reducerea sarcinii administrative cu 25%, în special în temeiul Directivei privind raportarea privind sustenabilitatea întreprinderilor, Directivei privind diligența necesară în materie de sustenabilitate a întreprinderilor și Mecanismului de ajustare la frontieră pentru emisiile de carbon) promite să elibereze o capacitate antreprenorială prețioasă. În cele din urmă, regulamentul propus privind întârzierea plăților, dacă este aplicat în mod eficient, ar putea consolida în mod semnificativ lichiditatea IMM-urilor, impunând achitarea facturilor în termen de 30 de zile, un factor crucial pentru supraviețuirea și competitivitatea lor zilnică.

Preocupări și limitări principale

Pachetul ilustrează dublul rol al UE, atât de legiuitor, cât și de furnizor de ajutor: oferă soluții pentru sarcinile create de însăși Comisia, fără a aborda problema principală, intervenția centralizată. Multe dintre măsuri se bazează pe instrumente soft (cum ar fi orientări voluntare, consiliere procedurală și obiective strategice generale), care nu au forță obligatorie și sunt susceptibile de a fi revocate sau interpretate în mod inconsecvent. În mod ironic, introducerea de noi organisme (cum ar fi reprezentantul pentru IMM-uri și un sistem propus de urmărire a măsurilor de ajutor) riscă să adauge procese birocratice în loc să le reducă. În

plus, presiunile fundamentale asupra costurilor rămân nesoluționate: pachetul nu oferă facilități fiscale sub forma unor impozite mai mici, a unor contribuții sociale reduse sau a unor reforme ale pieței muncii. De asemenea, pachetul nu reușește să faciliteze intrarea pe piață, operațiunile transfrontaliere și accesul la capital privat, perpetuând astfel o „capcană intervenționistă”: rezolvarea problemelor create de guvern cu ajutorul unor măsuri guvernamentale suplimentare (Mises 1949).

O evaluare bazată pe un cadru și privilegii selective pentru IMM-uri

Din punctul de vedere al compatibilității cu piața, pachetul prezintă deficiențe în mai multe privințe. Egalitatea juridică este realizată doar parțial: IMM-urile beneficiază de un tratament special, dar nu de o egalitate reală în fața legii. Subsidiaritatea este ignorată, neexistând o descentralizare a procesului de elaborare a normelor către statele membre. Pachetul promite să reducă cu 25% sarcina de raportare a IMM-urilor, dar realizarea acestui obiectiv rămâne incertă. Neutralitatea reglementării este compromisă prin introducerea de măsuri care se aplică numai IMM-urilor, ceea ce denaturează condițiile de concurență echitabile. Responsabilitatea și libertatea sunt recunoscute în principiu, dar sunt limitate de un cadru paternalist. Deși noile instituții au rolul de a promova statul de drept și de a asigura previzibilitatea, ele pot crea mai multă complexitate decât claritate. În cele din urmă, accesul la piață este în mare măsură neglijat: barierele în calea înființării, extinderii și finanțării unui IMM continuă să existe fără obstacole. Tabelul 1 prezintă un rezumat al acestei evaluări bazate pe cadru.

Tabelul 1. Evaluare bazată pe cadru

Principiu	Dacă este reflectat în pachet	Observații
Egalitate juridică	Incompletă	IMM-urile beneficiază de atenție, dar nu și de egalitate în fața legii
Subsidiaritate	Ignorată	Nu există descentralizare a procesului de elaborare a normelor
Simplitate administrativă	Promisă	Obiectivul de a reduce cu 25% sarcina de raportare a IMM-urilor este binevenit, dar realizarea acestuia nu este sigură
Neutralitatea reglementării	În pericol	IMM-urile beneficiază de măsuri preferențiale, ceea ce elimină neutralitatea
Responsabilitate și libertate	Recunoscute	Dar încă într-un cadru paternalist
Statul de drept și previzibilitate	Parțiale	Mai multe instituții, dar nu neapărat mai multă claritate
Accesul la piață	Neglijat	Barierele în calea înființării sau extinderii afacerilor nu sunt eliminate

Sursa: Calculul autorilor.

Acordarea selectivă de privilegii IMM-urilor riscă să submineze neutralitatea reglementărilor, înlocuind regulile universale cu o logică a subvențiilor care îi penalizează pe cei care nu sunt eligibili pentru ajutor. Mecanismele de ajutor administrate prin instituții suplimentare consolidează aparatul birocratic în loc să îl slăbească. Simplificarea raportării privind sustenabilitatea este binevenită; cu toate acestea, scutirile acordate numai IMM-urilor și nu marilor întreprinderi amenință transparența. Și, deși portalurile digitale și mediile de testare a reglementărilor oferă sprijin practic, impactul lor este atenuat fără cadre mai solide de protecție a datelor și de proprietate intelectuală care să garanteze proprietatea și controlul real.

Cazul României: regimul microîntreprinderilor și impozitul minim pe cifra de afaceri

Microîntreprinderile din România pot plăti un impozit pe venituri în locul celui pe profit, iar accesul depinde de un plafon pe care legiuitorul l-a redesenat aproape fără pauză. Textul inițial al Codului fiscal din 2015 fixa plafonul la 65.000 de euro și cota la 3%. OUG nr. 3/2017 l-a ridicat la 500.000 de euro de la 1 februarie 2017, OUG nr. 79/2017 la 1.000.000 de euro de la 1 ianuarie 2018, Ordonanța nr. 16/2022 l-a coborât la 500.000 de euro din 2023, iar OUG nr. 156/2024 l-a redus la 250.000 de euro pentru 2025 și la 100.000 de euro din 2026. Cotele s-au schimbat și ele: în 2025, 1% sau 3%, în funcție de pragul de 60.000 de euro și de activitate; din 2026, o cotă unică de 1%, prin OUG nr. 89/2025.²

² Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal, Monitorul Oficial nr. 688 din 10 septembrie 2015, art. 4, 17, 47 și 51 (text inițial: https://static.anaf.ro/static/10/Anaf/legislatie/L_227_2015.pdf; forma consolidată publicată de ANAF, actualizată până la Legea nr. 170/2026: https://static.anaf.ro/static/10/Anaf/legislatie/Cod_fiscal_norme_2023.htm); OUG nr. 3/2017, Monitorul Oficial nr. 16 din 6

Potrivit ANAF, la 31 ianuarie 2025 existau 500.250 de plătitori de impozit pe veniturile microîntreprinderilor (357.450 activi), iar numai în 2024, 130.605 firme au trecut la impozitul pe profit.³ Firma care depășește plafonul trece de la impozitarea venitului la impozitul de 16% pe profit. Tabelul 1 al evaluării avertizează că neutralitatea reglementării este „în pericol” când măsurile se aplică numai IMM-urilor, iar previzibilitatea este asigurată doar parțial. Art. 4 din Codul fiscal cere ca modificările să intre în vigoare la cel puțin 6 luni de la publicare (15 zile, pentru ordonanțe); OUG nr. 89/2025, publicată la 24 decembrie 2025, se aplică însă de la 1 ianuarie 2026, „prin derogare de la prevederile art. 4”.

La celălalt capăt, din 1 ianuarie 2024, companiile cu o cifră de afaceri de peste 50.000.000 de euro datorează un impozit minim de 1% pe cifra de afaceri când impozitul pe profit calculat este mai mic. În preambulul OUG nr. 89/2025, Guvernul constată că, în unele sectoare, acest impozit s-a concretizat „într-o reducere a investițiilor, în restrângerea activității sau, în unele cazuri, chiar la renunțarea desfășurării activității” și reduce cota la 0,5% pentru 2026, limitând aplicarea până la 31 decembrie 2026.⁴ Privilegiul de la bază și penalizarea de la vârf ilustrează aceeași „capcană intervenționistă”: fiecare regulă specială cere o nouă intervenție. Prin contrast, cota generală a impozitului pe profit este astăzi aceeași ca în textul din 2015: 16%.

Panelul a acordat pachetului un scor de 6,57, dar a observat că acesta nu atinge cauza poverii, intervenționismul. Experiența românească ilustrează problema: patru acte normative adoptate între ianuarie 2017 și decembrie 2024 au schimbat plafonul de cinci ori și au mutat doar linia de demarcație, uneori cu o zi înainte de aplicare. Pentru România, lecția este că sprijinul real pentru IMM-uri vine din reguli fiscale simple, aceleași pentru toate firmele și destul de stabile încât creșterea să nu fie penalizată.

Concluzii și recomandări de politici publice

Pachetul de măsuri de ajutor pentru IMM-uri recunoaște greșelile din trecut, dar nu le abordează pe deplin. Acesta atenuează unele presiuni asupra IMM-urilor, perpetuând în același timp controlul centralizat. Europa are nevoie, de fapt, de mai puține legi, nu de legi mai bune; de principii generale, nu de microgestiune detaliată; și, mai presus de toate, de încredere în capacitatea indivizilor liberi de a inova și de a stimula creșterea economică. IMM-urile ar trebui să fie eliberate de dependența de mecanismele de sprijin și să li se acorde spațiu de manevră, astfel încât să poată conduce piața unică către o competitivitate autentică.

O reformă orientată cu adevărat spre libertate ar începe cu retragerea reglementărilor, mai degrabă decât cu adoptarea de noi norme. Acest lucru înseamnă abrogarea sistematică a reglementărilor specifice sectorului care generează complexitate, armonizarea normelor pentru toate dimensiunile întreprinderilor și reducerea domeniului de aplicare general al reglementării. Soluțiile bazate pe piață ar trebui să înlocuiască mandatele guvernamentale: ar trebui luate în considerare simplificarea universală a fiscalității, abordările voluntare în ceea ce privește plățile întârziate și eliminarea programelor de finanțare care denaturează concurența. Trebuie incluse clauze de caducitate pentru fiecare reglementare; trebuie să se impună analize riguroase cost-beneficiu pentru noile norme; și trebuie cultivată o cultură a „eliminării în primul rând” pentru a elimina măsurile ineficiente. Consolidarea subsidiarității prin intensificarea concurenței în materie de reglementare între statele membre, impunerea de limite constituționale de cheltuieli și adoptarea principiului „a nu prejudicia întreprinderile” (cu alte cuvinte, solicitarea de dovezi cuantificate că noile norme nu vor impune sarcini nejustificate) ar consolida și mai mult un cadru de guvernare compatibil cu piața și bazat pe principii.

ianuarie 2017, art. I pct. 2-3 și art. III (https://static.anaf.ro/static/10/Anaf/legislatie/OGU_3_2017.pdf); OUG nr. 79/2017, Monitorul Oficial nr. 885 din 10 noiembrie 2017 (https://static.anaf.ro/static/10/Anaf/legislatie/OGU_79_2017.pdf); Ordonanța Guvernului nr. 16/2022, Monitorul Oficial nr. 716 din 15 iulie 2022 (https://static.anaf.ro/static/10/Anaf/legislatie/OG_16_2022.pdf); OUG nr. 156/2024, Monitorul Oficial nr. 1.334 din 31 decembrie 2024 (https://static.anaf.ro/static/10/Anaf/legislatie/OGU_156_2024.pdf); OUG nr. 89/2025, Monitorul Oficial nr. 1.203 din 24 decembrie 2025 (https://static.anaf.ro/static/10/Anaf/legislatie/OGU_89_2025.pdf); ANAF, DGRFP Brașov, „Impozitul pe venitul microîntreprinderilor începând cu 1 ianuarie 2025”, 20 februarie 2025 (https://static.anaf.ro/static/10/Brasov/Brasov/micro_2025.pdf).

³ Date furnizate de ANAF la cererea StartupCafe.ro (Denisa Crăciun), „Date ANAF: Câte microîntreprinderi au antreprenorii din România, la început de 2025”, 18 februarie 2025 (<https://startupcafe.ro/date-anaf-microintreprinderi-antreprenori-romania-2025-hm-30564>).

⁴ ANAF, DGRFP Iași, material informativ privind modificările aplicabile impozitului pe profit, inclusiv impozitul minim pe cifra de afaceri (art. 18¹ din Codul fiscal, introdus prin Legea nr. 296/2023), ianuarie 2025 (https://static.anaf.ro/static/10/Iasi/material_informativ_28-01-2025.pdf); OUG nr. 89/2025, preambul și art. I pct. 1, Monitorul Oficial nr. 1.203 din 24 decembrie 2025 (https://static.anaf.ro/static/10/Anaf/legislatie/OGU_89_2025.pdf).

Notă metodologică

Rezultatele evaluării Observatorului legislativ al UE sunt prezentate atât ca medie simplă, cât și ca medie ponderată, pentru a (a) calibra diferențele de percepție și prejudecățile experților pe scala reglementare-dereglementare, (b) ține seama de încrederea experților în domeniul lor de expertiză și (c) ține seama de măsura în care evaluarea se bazează pe cunoștințele expertului despre sectorul respectiv.

Acest proces a implicat trei etape principale:

1. Armonizarea percepțiilor și reducerea prejudecăților: experților li s-a cerut să evalueze 40 de scenarii ipotetice (vignete) în fiecare domeniu de politică publică (King et al. 2004; Pemstein et al. 2020), stabilind dacă politica respectivă se îndreaptă către mai multă reglementare (antiliberală) sau către mai multă dereglementare (proliberală). Pentru a asigura comparabilitatea între respondenți, am utilizat o scală standardizată de la 0 la 10, în care:
 - 0 = reglementare completă (poziție antiliberală)
 - 5 = nicio schimbare / status quo
 - 10 = dereglementare completă (poziție proliberală)

Pentru a îmbunătăți acuratețea interpretării, au fost concepute vignete separate pentru opt domenii distincte de politică publică, în care liberalizarea poate lua forme diferite:

1. Platforme digitale
2. Mediu și emisii
3. Politica comercială
4. Politica comună în domeniul pescuitului
5. Politica comercială comună
6. Politica agricolă
7. Piețele energiei
8. Protecția consumatorilor

Fiecare set de vignete a conținut cinci scenarii de politică publică imaginare, de la cele puternic reglementatoare la cele puternic liberalizatoare.⁵ Acestea au servit drept repere, permițând standardizarea evaluărilor experților între domenii și în cadrul fiecărui domeniu.

2. Evaluarea experților: experții au evaluat reglementările UE folosind aceeași scală.
3. Nivelul de încredere al experților: pentru fiecare reglementare, experții și-au raportat nivelul de încredere în expertiza lor pe subiectul respectiv și măsura în care evaluarea lor s-a bazat pe această expertiză (ambele pe scala de la 0 la 10).

Scorul mediu ponderat final se calculează după cum urmează.

Procedura de recalibrare

Fie X_i evaluarea brută acordată de expertul i setului de vignete și fie Y evaluarea „adevărată”, prestabilită, a vignetelor. Pentru fiecare expert am estimat un model simplu de regresie liniară:

$$Y = a_i + b_i \cdot X_i$$

Coeficienții rezultați, a_i (interceptul) și b_i (panta), surprind modul idiosincratic în care expertul folosește scala de răspuns.

Ulterior, toate evaluările reale ale directivei furnizate de expertul i au fost ajustate astfel:

$$Y_{ij} = a_i + b_i \cdot X_{ij}$$

unde Y_{ij} este scorul de liberalizare standardizat atribuit de expertul i directivei j , iar X_{ij} este scorul brut inițial acordat acelei directive.

Ponderarea în funcție de încredere și expertiză

⁵ Deși atribuirea scorurilor ideale este în mod necesar, într-o anumită măsură, subiectivă, ne propunem să rămânem în limitele consensului larg din domeniul politicilor publice, pentru a asigura o acceptabilitate largă și claritate analitică. Evaluările care se abat substanțial de la interpretările uzuale sunt revizuite și ajustate în consecință, pe baza feedbackului experților.

Pentru a integra autoevaluările experților privind nivelul lor de încredere, am aplicat evaluării fiecărui expert o ajustare calibrată, ponderată în funcție de încredere, astfel încât evaluările să nu fie distorsionate excesiv. Metodele tradiționale de ponderare liniară tind să penalizeze disproporționat scorurile cu încredere moderată, reducând semnificativ media evaluărilor. Am folosit această metodă de ponderare pentru a păstra semnalul de bază al evaluării, în special în cazul evaluărilor cu încredere moderată, recompensând în același timp încrederea mai mare și reducând, într-un mod controlat și proporțional, ponderea răspunsurilor nesigure.

Definim scorul de bază furnizat de expertul i ca:

$$S_i = \text{Intercept}_i + \text{Pantă}_i \cdot \text{Expertiză}_i$$

unde interceptul și panta sunt derivate din rezultatele vignetei fiecărui participant, pentru a armoniza utilizarea scalei reglementare-dereglementare, iar expertiza este cunoașterea domeniului, autoevaluată pe o scală de la 0 la 10. Scorul ajustat (final) se calculează apoi astfel:

$$\hat{S}_i = S_i \cdot \left(1 + \alpha \cdot \frac{C_i - \bar{C}}{C_{max}} \right)$$

unde $C_i = C_i^{\text{politică}} + C_i^{\text{conținut}}$ este suma celor două evaluări ale încrederii expertului (fiecare pe o scală de la 0 la 10), $\bar{C} = 10$ este punctul neutru al scorului total de încredere (folosit ca referință), $C_{max} = 20$ este încrederea combinată maximă posibilă, iar α este un parametru care controlează sensibilitatea ajustării la încredere (de exemplu, $\alpha = 0,25$).

Această ajustare asigură că, dacă $C_i = 10$, atunci $\hat{S}_i = S_i$ (nicio modificare); dacă $C_i > 10$, atunci $\hat{S}_i > S_i$ (ușoară ajustare în sus); iar dacă $C_i < 10$, atunci $\hat{S}_i < S_i$ (ușoară reducere).

Valoarea lui α determină cât de mult modifică încrederea scorul. În cazul nostru, am stabilit $\alpha = 0,25$, astfel încât un răspuns cu încredere deplină ($C_i = 20$) este majorat cu 12,5%, iar unul cu încredere minimă ($C_i = 0$) este redus cu 12,5%. Se creează astfel o marjă de influență limitată, care evită extremele și păstrează diferențele relative.

Această metodă se inspiră din metodele de ponderare cu praguri flexibile descrise în literatura de specialitate privind evaluarea de către experți (de exemplu, Belton și Stewart 2002; Cooke 1991) și urmărește să respecte expertiza fără a permite ca un număr mic de respondenți foarte încrezători să influențeze disproporționat rezultatele agregate.

Grupul nostru de experți

Grupul de experți al Observatorului legislativ al UE cuprinde 34 de experți, din peste 25% dintre statele membre actuale ale UE. Majoritatea (62%) dețin un doctorat în domeniul lor de expertiză. Cei mai mulți (66,7%) lucrează ca cercetători sau consilieri de politici publice în think tank-uri, instituții guvernamentale sau organizații neguvernamentale, în timp ce unul din cinci (20,8%) ocupă poziții academice titulare sau în curs de titularizare, ca lectori, conferențieri sau profesori; restul experților (12,5%) sunt cercetători în instituții academice (inclusiv doctoranzi și cercetători postdoctorali). Două treimi dintre membrii grupului (66%) au peste opt ani de experiență profesională.

Referințe

Belton, V. și Stewart, T. J. (2002) *Multiple Criteria Decision Analysis: An Integrated Approach*. Boston: Springer US.

Cooke, R. M. (1991) *Experts in Uncertainty: Opinion and Subjective Probability in Science*. Oxford: Oxford University Press.

Comisia Europeană. (2025) The 2025 annual single market and competitiveness report: Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. Bruxelles: Comisia Europeană (https://single-market-economy.ec.europa.eu/document/download/e566634a-29cf-4adf-a98d-1e708c873af8_en?filename=COM_2025_26_F1_COMMUNICATION_FROM_COMMISSION_TO_INST_EN_V10_P1_3877708.PDF).

Comisia Europeană. (2023). Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions: SME Relief Package. Bruxelles: Comisia Europeană (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:52023DC0535>).

King, G., Murray, C. J. L., Salomon, J. A. și Tandon, A. (2004) *Enhancing the validity and cross-cultural comparability of measurement in survey research*. American Political Science Review 98(1): 191-207.

Mises, L. von. (1949). *Human action: A treatise on economics*. New Haven, CT: Yale University Press.

Pemstein, D., Marquardt, K. L., Tzelgov, E., Wang, Y., Krusell, J., Miri, F. și Kinzel, L. (2020) The V-Dem Measurement Model: Latent variable analysis for cross-national and cross-temporal expert-coded data. V-Dem Working Paper No. 2. Göteborg, Suedia: V-Dem Institute (https://www.v-dem.net/documents/26/vdem_workingpaper_21.pdf).